

Vlokreeften onverwachte keldergasten

Tekst: Cindy Schoelitsz, KAD

Af en toe krijgen we monsters opgestuurd van dieren waarbij je je direct afvraagt: wat doet dat dier op die locatie? Zo hebben we over de jaren heen een aantal keren vlokreeften opgestuurd gekregen die in kruipruimtes zijn gevonden. Deze kreeftachtigen komen voornamelijk voor in helder stromend water, maar wat doen ze dan onder ons huis?

Biologie

Vlokreeften (Aphipoda) zijn kleine kreeftachtigen die op het noordelijk halfrond voorkomen in zowel zoet als zout water. Ze vormen een belangrijke sleutelsoort in aquatische ecosystemen omdat ze een centrale rol spelen in de afbraak van afval en een prooi zijn voor veel andere waterdieren en vogels. De meeste soorten zijn niet groter dan 1 cm. In de diepzee komt echter een soort voor (*Alicella gigantea*) die meer dan 30 cm lang kan worden; de kans dat we die in kruipruimte tegen zullen komen is gelukkig bijzonder klein. Van het geslacht *Gammarus* komen in Nederland twaalf soorten voor in helder stromend water. Ze zijn lichtschuw en houden zich overdag verborgen. Met hun sterk afgeplatte lichaam kunnen ze zich goed verschuilen in spleten. Vlokreeften zijn alleseters en eten organisch afval, maar grazen ook van aangroei zoals algen, schimmels en eencelligen op steen- en plantoppervlakken.

Kruipruimtes

Kruipruimtes zijn nou niet bepaald het habitat van helder stromend water waar vlokreeften in voorkomen. Maar als we verder zoeken blijken vlokreeften ook in stilstaande wateren in grotten voor te komen. Als we onze woningen zien als moderne grotten is het al wat minder vreemd dat deze kreeftachtigen af en toe worden aangetroffen in kruipruimtes. Wat duidelijk is, is dat de kruipruimtes vochtig moeten zijn geweest. Maar hoe ze er terecht zijn gekomen is vaak een raadsel. Wanneer een sloot of plas droog komt te liggen zijn vlokreeften in staat zich over korte afstanden over land te verplaatsen naar nabijgelegen wateren. Zo kunnen ze bijvoorbeeld vanuit een opgedroogde sloot in een kruipruimte terecht komen.

Voer

Naast dat vlokreeften in natuurlijke systemen een belangrijke bron van voeding zijn voor veel andere diersoorten, worden

vlokreeften op grote schaal gekweekt als voer voor onder andere vogels, schildpaden en vissen. Ze worden gedroogd aangeboden en als we de fabrikanten mogen geloven zijn ze een ware delicatessen en zorgen ze er bij vissen voor dat ze mooier van kleur worden door het eten van vlokreeften.

Biosensor

Vlokreeften worden veel gebruikt voor ecotoxicologisch onderzoek. Ze zijn zeer gevoelig voor chemische stressoren en worden daarom gebruikt als biosensor. Zowel in het veld als in het lab worden aspecten als overleving, voedingsgedrag, groei en voortplanting van vlokreeften gebruikt om te kijken naar de mate en het effect van vervuiling van oppervlaktewateren. Zo zijn ze onder andere gebruikt voor onderzoeken naar vervuiling met metalen, olie, chemicaliën, bestrijdingsmiddelen en medicijnen. Een recent onderzoek uit het Verenigd Koninkrijk vond drugs als cocaïne en ketamine terug in vlokreeften. Opvallend was dat dit zowel in stedelijke wateren als in afgelegen wateren gevonden werd. Tevens werden verboden bestrijdingsmiddelen teruggevonden in de vlokreeften.

Of de aanwezigheid van vlokreeften ook iets zegt over de kwaliteit van je kruipruimte is helaas niet bekend.

Vlokreeften worden op grote schaal gekweekt als diervoeder.

Gammarus roeselii. Foto: Michal Mañas (CC BY 2.5)